

چرا این کارها را با اسلام می‌کنند؟

حسرت می‌خوریم که چرا چهره غالب جهان اسلامی که با رونق علم و تجارت و رفاه از آن در آثار غربی و شرقی یاد می‌شد، حالا باید با این اداها و افراطی‌ها شناخته شود.

حسرت می‌خوریم که چرا چهره غالب جهان اسلامی که با رونق علم و تجارت و رفاه از آن در آثار غربی و شرقی یاد می‌شد، حالا باید با این اداها و افراطی‌ها شناخته شود.

به گزارش خبرنگار دین و اندیشه خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، «در علم مکانیک کارهایی کرده‌اند که هوش از سر آدم می‌پرد»، «در نجوم کارهای یونانیان را نقد کردند و طرح‌های جدید ارائه دادند»، «رفاه و رونق اقتصادی بالایی داشتند»، «در شرق حواله می‌دانند و در غرب می‌گرفتند». اینها حرف‌هایی است که در سر کلاس‌هایم می‌شنوم، سر کلاس تاریخ علم، کلاس تاریخ هنر، کلاس تاریخ و تمدن و... اما وقتی کیفم را برمی‌دارم و از دانشگاه تهران سمت فلسطین جنوبی، خیابان شهید نظری، خبرگزاری ایسنا، اداره سیاسی می‌آیم و پای سیستم می‌نشینم تا خبرهای دنیا را چک کنم، حرف‌های دیگری هست. حالا بر روی بسیاری از خبرگزاری‌های دنیا، نام جهان اسلام با ترور، با رفتارهای خشونت‌آمیز، با فقر و نارآمی و هر چه که حس منفی دارد، به چشم می‌آید.

شاید این حرف‌ها، این باورها و اندیشه‌هایی که در ادامه می‌خوانید تمسخرآمیز به نظر بیاید، اما در کنار لبخند تمسخرآمیزی که با خواندنشان بر روی لبانمان می‌نشیند، اندوه، نگرانی و حسرتی هم به دنبالش است، حسرت اینکه چرا چهره غالب جهان اسلامی که با رونق علم و تجارت و رفاه از آن در آثار غربی و شرقی یاد می‌شد، حالا باید با این اداها و افراطی‌ها شناخته شود. در مصاحبه‌ای که با دکتر **معصومی** داشتم، او از مسلمانان شرق آسیا گفت، از تسماحشان و اسلام خنده‌روشان، اما این همه حرف‌هایش نبود. او از تجربه‌های تلخ افراطی‌گری‌هایی گفت که در این منطقه رخ داده است: «باید بدانیم که این منطقه تجربه‌هایی درباره جنبش‌های افراطی دارد. مثلاً در اوایل قرن 19 جنبش «پادری» شکل گرفت که تفکرات افراطی داشتند و متأثر از وهابیت بودند. اینها افراطی‌گری‌های خاص خود را داشتند، مثلاً اگر کسی نمازش ترک می‌شد او را جریمه می‌کردند و برای بار دوم او را اعدام. یا اینکه همه زن‌ها مجبور بودند برقع بپوشند و جاهایی که اندیشه‌های آنان را نمی‌پذیرفتند غارت می‌کردند».

یا از طرف دیگر، دکتر **فرمانیان** از ساده اندیشی‌ها و تفسیرهای سطحی این چنین گروهایی افراطی سخن می‌گفت: ریشه جریان‌های تکفیری و این خشونت‌ها را باید در چند چیز جستجو کرد، اولین و مهمترین علتی که باعث می‌شود این جریان‌های تکفیری در دنیای اسلام به وجود بیایند، برمی‌گردد به ظاهرگرایی اصحاب حدیث. در طول تاریخ اصحاب حدیث به دلیل این‌که برای عقل در فهم دین جایگاهی قائل نبودند، به متون دینی اعتماد کرده و ظاهر آن را گرفته‌اند. از طرفی برخی متون دینی صراحتاً حکم به کفر مخالف می‌کنند که نمونه‌اش را هم در روایات اهل سنت و هم روایات اهل شیعه داریم؛ مثلاً روایت داریم که «هر کس نماز را عمداً ترک کند، کافر است». اگر کسی به ظاهر این روایت تمسک کند، آن وقت باید بسیاری از انسان‌ها را تکفیر کنیم.

شاید شنیدن این اندیشه برایتان خنده آورده باشد، اما باوری است که عده‌ای با نام اسلام بر آن اعتقاد دارند. خانم دکتر **یزدان‌منش**، که خود تحصیل‌کرده پاکستان بوده، از افراطی‌های دیاری می‌گفت که اندیشمندانی چون اقبال لاهوری در آن زندگی کرده‌اند: یکی از رفتارهای افراطی‌شان در برخورد با دانشجویان بود در موضوع ارتباط دختر و پسرها که گاه دست به تنبیه دانشجویان می‌زدند، با رفتارهایی خشونت‌آمیز و...

آدم‌های آنجا (این را مربوط به ایالت بلوچستان پاکستان به ویژه مناطق مرزی با ایران عرض می‌کنم) واقعا به شکل آدم‌های نخستین زندگی می‌کنند که البته یا دولت توجهی به آنها ندارد و یا خودشان نمی‌خواهند. تا چند سال گذشته مدرسه‌های دخترانه را نابود می‌کردند و معتقد بودند نیازی نیست که دخترها درس بخوانند که این مربوط به قسمت شمال غرب پاکستان به ویژه طالبان و شبکه حقانی در وزیرستان بوده است. یا مثلاً در مورد انتقال «لوله گاز» از ایران به پاکستان، این باور را داشتند که وقتی در زمان پیامبر گاز نبوده، چه نیازی هست که ما گاز داشته باشیم.

این اندیشه‌های تعجب‌آور، مخصوص به شرق جهان اسلام نیست. باید مثل اینجانب، دو واحد تاریخ اسلام در آفریقا پاس کرده باشید و از عالمان و رونق تجارت و اقتصاد آن دیار اسلامی در تاریخ شنیده باشید، تا وقتی که امروز پای صحبت‌های **یک کارشناس در مسائل آفریقا** می‌نشیند، یک حسرت خوردن درست و حسابی را تجربه کنید: گروه بوکوحرام در حال حاضر یکی از مخوف‌ترین گروه‌های تکفیری آفریقا است. اعلام موجودیت بوکوحرام به سال 2002 توسط فردی سلفی مسلک به نام "محمد یوسف" و در استان بسیار فقیر بورنو (در شمال نیجریه) که از هر 10 نفر آن 8 نفر بی‌سواد بوده و سه چهارم جمعیت آن زیر خط فقرند، باز می‌گردد. او حتی کروی بودن زمین را باور نداشت. بوکوحرام در اصل خواستار تعطیلی تمامی مدارس نوین و اجرای قانون شریعت در تمامی ۳۶ ایالت نیجریه است. اعضای این گروه هرگونه آموزش به سبک غربی، مدارس غربی، لباس‌های غربی، آداب و رسوم غربی و حتی استفاده از کلاه ایمنی توسط موتورسواران را ممنوع و سیستم بانکی و مالیاتی را هم حرام

می‌داند.

باید تاریخ خوانده باشید تا بدانید روزگاری در این جهان اسلام، عالمانش از شرق تا غرب در تماس بودند و تبادلات علمی می‌کردند. مردمانی از هر دیار، چه زن و چه مرد این حق را داشتند تا آزادانه در هر کجای دنیای اسلام گام بردارند و همه جا با نام مسلمان به او احترام می‌گذاشتند. امروز، در این دنیای ارتباطات با این همه امکانات که مسیر باز است برای تعامل و اندیشه‌ورزی و آشنایی با آدم‌های هر جای کره خاکی، اما باز نام اسلام و مسلمان هم در این عرصه بی‌انتهای با افراطی‌گری گره خورده است، [مالکی](#) از افکار و نحوه فعالیت گروه‌های مختلف افراطی در جهان عرب می‌گوید که: این گروه‌ها از رسانه‌های مختلف و فناوری‌های پیشرفته روز بویژه اینترنت برای نشر آموزه‌های خود و جذب نیرو استفاده می‌کنند. عمده فعالیت گروه‌های تکفیری استفاده هدفمند از شبکه‌های اجتماعی، به ویژه توئیتر و فیس‌بوک برای عضوگیری از میان جوانان مسلمان است. گروه‌های تکفیری از مدت‌ها پیش برای رساندن پیام یا انتشار فیلم‌های عملیات نظامی از شبکه اینترنت استفاده کرده‌اند، آنان همچنین از شبکه‌های اجتماعی به منظور جذب نیرو و جمع‌آوری پول و بحث و گفت‌وگو و هماهنگی راهبردی با یکدیگر استفاده می‌کنند. اغلب این گروه‌ها نیز از اسکایپ برای مصاحبه با افراد داوطلب عضویت، یا تبادل آرا درخصوص تاکتیک‌های نظامی استفاده می‌کنند و برخی نیز از وبسایت یوتیوب برای نشان دادن موفقیت‌های خود در عملیات جنگی و یا مستندسازی بهره می‌برند.

گزارش از فرهاد حاجری: خبرنگار دین و اندیشه ایسنا